

Tijdelijke Vereeniging van Nederlandsche Padvindders

Tijdens de oorlog waren veel Nederlanders uitgeweken naar het buitenland. De Nederlandse regering in ballingschap zetelde in Londen. Onder hen waren ook veel scouts.

In Londen verscheen *Vrij Nederland; je maintiendrai* - *onafhankelijk weekblad voor alle Nederlanders*. Op 2 oktober 1943 verscheen hierin een artikel over Nederlandse padvindders. Nederlandse leiders, verkenners en voortrekkers werden opgeroepen om zich te melden. Het Internationale Bureau van de Boy Scouts had in Engeland een comité samengesteld waarin vertegenwoordigers van de padvinddersverenigingen van alle geallieerde landen zitting hadden. Veel van deze landen hadden een overzicht van padvindders en leiders die zich in Engeland bevonden. Prins Bernhard, voor de oorlog voorzitter van de Nationale Padvindders Raad, vertegenwoordigde in Engeland verschillende keren de Nederlandse Padvindders.

In maart 1942 werd bv. het World Rover Weekend gehouden in Sheffield, georganiseerd door Sheffield Rovers. Tot de bezoekers behoorden 64 Roverscouts van de geallieerde landen, samen met vertegenwoordigers van vele andere lokale verenigingen. Het programma bestond onder andere uit een burgerreceptie en -conferentie in het stadhuis, een vrijheidskampvuur in de Firth Hall in Sheffield University en een *Ceremony of the Sign* in het stadhuis. Gastsprekers waren onder andere Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden, Koninklijk Commissaris van de Nederlandse Scoutsvereniging, Lady Somers, Hoofdcommissaris voor Gidsen, Sir Alfred Pickford, Hoofdcommissaris voor Scouting en de heer Alfred Renou, Internationaal Commissaris van de Federation au Scoutisme Français.

Daarnaast waren er individuele initiatieven zoals van Leo Joppe uit Steenbergen en zijn vriend Frans Stans uit Oirschot. Zij richtten in Wolverhampton een voortrekkersstam op met Nederlandse militairen. Frans was hoofdleader en Leo leider van deze *1st Netherlands Rover Crew*. Leo Joppe zorgde er met zijn voortrekkers voor dat Britse scoutinggroepen ondersteund werden, omdat veel Engelse leiders door de mobilisatie niet beschikbaar waren. Hij begon op verschillende plekken nieuwe Scoutinggroepen, zoals de 25th Wolverhampton groep en een scoutinggroep in Dartford.

Er bestond in Engeland nog geen overzicht van Nederlandse leiders, padvindders en voortrekkers. Daarom vroeg Prins Bernhard aan Luitenant Robbert Hartog hiervoor te zorgen. Na de oproep meldden verschillende scouts zich en een aantal Nederlandse ambtenaren en Engelandvaarders, die scout waren in Nederland voor de oorlog, besloten tot de oprichting van de *Tijdelijke Vereeniging van Nederlandsche Padvindders (TVNP)*. Ook de Noren hadden in Londen een vergelijkbare vereniging in ballingschap.

Z.K.H. Prins Bernhard was bereid de Koninklijk commissaris van de TVNP te worden. Het bestuur van de TVNP werd om veiligheidsredenen niet bekend gemaakt. In het bestuur waren de Nederlandse Padvinders, de Katholieke Verkenners, de voormalige Padvinders Vereniging Nederland, de zgn. Diepzee Verkenners, de Ouders en de Publiciteitsorganen vertegenwoordigd. Twee bestuursleden waren Engelandvaarder en ze waren allemaal padvinder in hart en nieren.

De rol van de TVNP was:

- Leiden en bevorderen van padvinderswerk van Nederlanders in Engeland;
- Contact met de bestaande districten in Nederlands West-Indië;
- Contact met het Internationale bureau;
- Pers- en radiopropaganda;
- Uitgave van het blad *Ick Dien*;
- Voorbereiden op de situatie na de bezetting, als de Duitsers verslagen zouden zijn.

Binnen de Tijdelijke Vereniging werden twee stammen opgericht.

- *Dr. Ariensstam*, opgericht door enkele medewerkers van het Nederlandse Militaire hospitaal in Londen;
- *De 1^e Londensche Voortrekkerstroep*.

De Tijdelijke Vereniging gaf het blad *Ick Dien* uit, met daarin onder andere algemene informatie over Scouting en verslagen van contacten met Engelse scouts. Om veiligheidsredenen werden in het blad geen namen, maar vooral functies en initialen gebruikt. Tussen december 1943 en maart 1945 kwamen acht edities uit.

Het postadres van de Tijdelijke vereniging was gevestigd op Stratton House, kamer 617, het kantoor van Luitenant Hartog. In dit gebouw (op de bovenste drie verdiepingen) was de gehele Nederlandse regering-in-ballingschap en Radio Oranje gevestigd. De Nederlandse regering maakte tussen mei 1940 en augustus 1945 gebruik van het gebouw. Op 23 april 1944 vond op Radio Oranje een radiorede plaats over Sint Jorisdag.

**NEDERLANDSCHE
PADVINDERS IN
ENGELAND**

HET "BOY SCOUTS International Bureau" en het Internationale Comité hebben kort geleden erkend de: "Tijdelijke Vereniging van Nederlandse Padvinders." Koninklijk Commissaris en tevens Voorzitter van den raad is Z.K.H. Prins Bernhard.

Aan de velen, die zich naar aanleiding van onzen oproep hebben opgegeven als padvinders of belangstellend oud-padvinder, wordt dezer dagen een exemplaar gezonden van het mededeelingen blad, *Ick Dien*.

Een aantal exemplaren daarvan zal worden gereserveerd voor degenen, die zich alsnog opgeven bij R. Hartog, Kamer 622, Stratton House, Stratton Street, London, W.1.

Aan dit adres wordt tevens gaarne ingewacht een opgave van degenen die ten tijde van de bezetting een leidersvolmacht bezaten van "De Nederlandse Padvinders," "De Katholieke Verkenners," of de jongenstak van "De Nederlandsch Indische Padvinders."

Leiders van de TVNP organiseerden zomerkampen voor in Engeland verblijvende Nederlandse jongens en brachten ze gedurende een aantal weken in een Nederlandse sfeer. Wanneer er belangrijke gebeurtenissen op het gebied van Scouting plaatsvonden was Nederland vertegenwoordigd. Bij de vergadering van de TVPN in 1944 in het Hereford House waren aanwezig Koninklijk Commissaris Prins Bernhard, Robbert Hartog als gedelegeerd commissaris, H. Huysser, H. van Dam, Frans van Rijn, G. Sluyzer en Hans Tjaardstra. Leo Joppe was wegens ziekte afwezig.

In september was de TVNP betrokken bij het opzetten van het Nederlandsch Jeugd Comité. De taak van het comité was *het voorbereidende werk te verrichten, hetwelk van nut kan zijn bij het herstel der jeugdorganisaties in bevrijd Nederland, die door de bezetter ontbonden zijn, wier bezittingen in beslag zijn genomen en wier leiders in veel gevallen zijn geïnterneerd.*

Na het verbod op Scouting door de Duitse bezetter op 2 april 1941 werden alle materialen in beslag genomen en de ScoutShops door de bezetter geplunderd. Om na de bevrijding weer met Scouting te kunnen beginnen was de verwachting dat er behoefte was aan veel materiaal. Al in 1943 besloten de Canadese scouts om een aantal padvindersboeken uit te geven voor de toen nog bezette landen. Dankzij de inzet van de scouts van de Tijdelijke Vereniging voor Nederlandse Padvinders in Londen verscheen in 1945 de herdruk van twee padvindershandboeken; Het Verkennen voor Jongens en het Welpenhandboek. De 5e druk van *Het Verkennen voor Jongens* verscheen in een oplage van 3000 exemplaren. Het was een ongewijzigde herdruk van 4e druk. De boeken waren *een geschenk van de padvinders uit (Toronto) Montreal, Canada aan die van Nederland*. Leo Joppe was hier nauw bij betrokken.

Omdat Scouting in Nederland door de nazi's verboden werd en uniformen niet meer gedragen mochten worden, werd verwacht dat niemand bij de bevrijding in uniform zou kunnen verschijnen. Daarom maakten de leden van de TVNP dassen en armbanden met de woorden 'Scout en Padvinder',. Het tegendeel bleek waar te zijn, want bijna geen enkele scout leverde zijn uniform in. De dassen werden daarom later namens de Koninklijk Commissaris als onderscheiding weggegeven aan scouts die in het verzet hielpen.

Op 1 februari 1945 is de Tijdelijke Vereniging van Nederlandsche Padvinders opgeheven. Hiermee werden automatisch alle benoemingen door de TVNP verricht opgeschort. Slechts benoemingen verricht door het Tijdelijk Nationaal Hoofdkwartier zijn in het vervolg van kracht. Bij de opheffingsvergadering werd besloten om de Nederlandse padvindersgroep Londen op te richten die direct valt onder het Tijdelijk Nationaal Hoofdkwartier. De groep zal voorlopig bestaan uit twee voortrekkersstammen en uitbreiding naar de verschillende kinderkolonies wordt overwogen. Groepsleider wordt Leo Joppe. Om contacten te onderhouden wordt een assistent Hoofdkwartierscommissaris Buitenland aangesteld en Hans Tjaardstra wordt hiervoor aangesteld.

Na de oorlog deden luitenant Hartog en luitenant van Rijn verslag van hun activiteiten in Londen tijdens de oorlog.

Betrokken personen waren:

- Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden: Koninklijk commissaris van de TVNP
- Luitenant Robbert Hartog: waarnemend internationaal commissaris en gedelegeerd commissaris. Hij werkte in Stratton House. In december 1944 was hij 'aan de overkant' (vaste land van Europa).
- Johannes (Hans) Tjaardstra, werkzaam op het Departement van Buitenlandse zaken. In 1936 werd hij lid van groep 17 Drakagroep van de PVN en was scout, voortrekker, vaandrig en groepsleider. Hij stopte in februari 1940 toen hij naar Zweden vertrok. Ook daar was hij actief bij Scouting. In 1942 kwam hij in Londen te werken.

- Johannes Bernardus (Jo) Onnekink was voor de oorlog actief bij de Veluwsche Verkenners in Arnhem. Hij was politieagent en Engelandvaarder. In Londen was hij werkzaam op het Departement van Justitie.
- Cornelis Martin Beets: hij was zoon van Cornelis Beets, voorzitter van de Padvinders Vereniging Nederland (PVN) en hoofdkwartier-commissaris voor fabrieksgroepen. Beets jr. was Engelandvaarder.
- Luitenant Frans van Rijn was scout voor de oorlog. Hij was Engelandvaarder.
- Meyndert Henricus Ligthart was voor de oorlog welpenleider bij groep 12 Thorbeckegroep in Den Haag. Hij was Engelandvaarder en werd leerling vlieger bij No. 9 Initial Training Wing, Flight 2 Squadron, Royal Air Force
- Private Til-Wagner
- K. Witte
- H. Vreugdehil
- A. de Meulenmeester, wonende Farkleigh Road 13 te Londen
- Andre Elsackers, diplomaat. In 1936 werd hij welpenleider bij de St. Antoniusgroep in Breda.
- Jacques Victor Marie Hellegers was waarschijnlijk, net als zijn broertje Polly leerling van het Sint-Thomascollege in Venlo en scout van de groep die aan deze school verbonden was. Hij kwam terecht in Londen.
- H. Huysser werkte bij het Netherlands Shipping & Trading co. Hij was in de zomer van 1944 betrokken bij de organisatie van zomerkampen. Hij was hopman in Nederland.
- John Lee
- Leo Joppe, scout op het kleinseminarie Ypelaar bij Ginneken. Hij richtte op verschillende plekken in de UK scoutinggroepen op en ondersteunde groepen.

Meer informatie

[15 Kranten \(inclusief knipsels\) en tijdschriften, 1945-1946. \(Gelders Archief\) - Gelders Archief](#)

[Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 21, 1936, no 5, 1936 » 1936-05 - Pag. 30 | Delpher](#)

[Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, 1945-03 - Pag. 3 | Delpher](#)

[Vrij Nederland; je maintiendrai-onafhankelijk weekblad voor alle Nederlanders, jrg 4, 1943, no. 10, 02-10-1943 » 02 okt 1943 - Pag. 19 | Delpher](#)

[Vrij Nederland; je maintiendrai-onafhankelijk weekblad voor alle Nederlanders, jrg 4, 1943, no 22, 25-12-1943 » 25 dec 1943 - Pag. 24 | Delpher](#)

[Vrij Nederland; je maintiendrai-onafhankelijk weekblad voor alle Nederlanders, jrg 4, 1944, no. 48, 24-06-1944 » 24 jun 1944 - Pag. 25 | Delpher](#)

[Vrij Nederland; je maintiendrai-onafhankelijk weekblad voor alle Nederlanders, jrg 5, 1944, no. 9, 23-09-1944 » 23 sep 1944 - Pag. 14 | Delpher](#)

[Sheffield Scout Archives | History 1940-45](#)

Archief Scoutingmuseum Baarn

Een paar honderd padvinders (we hebben het hier alleen over de Nederlandse en Nederlands-Oost Indische, over onze Nederlands West Indische broeders hopen we een andere keer uitvoerig te praten) een paar honderd slechts bevonden zich tijdens de bezetting in de vrije wereld of hebben sindsdien uit het bezette gebied weten te ontsnappen. Eb die zijn alweer over allerlei streken van de wereld verdeeld. We weten ze in Engeland en Amerika, in Zwitserland en Spanje, in Canada, Suriname en Australie, in Curacao en Portugal. Als parachutist of infanterist, als cadet K.N.I.L. of als ambtenaar B.B., op de departementen, op mijnenvogers en op R.A.F. stations, etc. Er zijn er die in vele landen in padvinderstroepen gezeten hebben; er zijn er ook die van hun welpentijd af jarenlang st eds in dezelfde 56ste Haagse of 47ste Rotterdamse troep gepadvinderd hebben. Een Haags hopman leidt een troep in Canada, en een Groningse vaandrig assisteert in een troep 'ergens anders' - en ergens in de Verenigde Staten weten we een Arnhemse voortrekker die uit het bezette gebied de Pyreneeën overkwam met een compleet padvindersuniform onder zijn kleding.

Ick Dien, december 1943

LONDENSCHER STAM.

De Londensche stan had een bijeenkomst op 12 December waarin plannen werden besproken voor een zomerkamp in 1945. Gezien te verwachten is dat groote getalen Nederlandsche kinderen naar Groot-Brittannië zullen komen lijkt het goed reeds thans onder de oogen te zien of opnieuw een kamp kan worden georganiseerd.

De H.H. Arriens en Huysser hebben zich met de voorbereidende werkzaamheden belast.

Pl.L.

December 1944

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.